

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 6

Рівне – 2020

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету.

Цюлопа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30.01.2020 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2020. – Вип. 6. – 272 с.

ISBN 978-966-416-720-5

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Гарлайчук О.В.</i> Дидактична гра як засіб виконавсько-технічного розвитку скрипалів-початківців.....	5
<i>Мазур Д.В.</i> Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів.....	11
<i>Пастушенко Л.А., Пастушенко А.С.</i> Основні тенденції формування гуманістичних цінностей сучасного вищого навчального закладу.....	16
<i>Прокопюк Л.В., Овсіюк Н.М.</i> Специфічні особливості студійної роботи вокалістів.....	21
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Технологічні основи колективного виконавства.....	29
<i>Топоровський Н.Ю.</i> Специфіка фаху диригента-хормейстера.....	38
<i>Ужинський М.Ю., Прокопюк Л.В.</i> Роль сучасних звукових технологій у концертній роботі вокалістів.....	42
<i>Устенко К.О., Гарбуз Т.В.</i> Формування творчої активності у студентів в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики.....	49
<i>Филипчук М.С.</i> Виконавські прийоми та техніки гри на бас-гітарі: теоретико-методичний аспект.....	57

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Брикайло Н.В.</i> Бандурне мистецтво на теренах України: генеза та шляхи розвитку.....	66
<i>Бульботка А.А.</i> Українська сучасна духовна хорова музика: аспекти побутування.....	73
<i>Валентюк Т.А.</i> Життєдіяльність Камерного хору "Воскресіння" м. Рівне: заснування та ключові етапи розвитку.....	79
<i>Даюк Ж.Ю., Проказюк Р.І.</i> Вплив європейської культури на зародження піаністичного мистецтва України.....	89
<i>Даюк Ж.Ю., Шишка Я.М.</i> Культурно-історичні аспекти виникнення та розвитку струнно-смичкових інструментів.....	94
<i>Дем'янюк О.О.</i> Штрихи до педагогічного портрету Людвіга Котлара.....	100
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічна і диригентська спадщина Елеонори Скрипчинської в історичному часі української музичної культури (до 120-річчя від дня народження).....	105
<i>Закопець Л.М.</i> Методологічні аспекти роботи над звуком на початковому етапі навчання гри на гобої.....	114
<i>Заходякін О.В., Лістратова Т.М.</i> Передумови становлення та розвитку естрадно-джазового виконавства в Україні.....	122
<i>Корнієва А.Г., Фарина Н.П.</i> Ім'я Соломії Крушельницької в контексті національного бренду.....	126
<i>Марцинковський С.Л.</i> Секрети педагогічної майстерності Станіслава Димченка.....	132

<i>Нестерчук О.В.</i> Концерт фа-мажор для фортепіано з оркестром Джорджа Гершвіна: художньо-виконавський аспект.....	143
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> До питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва.....	149
<i>Прит К.О.</i> Теоретичний аналіз школи bel canto.....	155
<i>Прищепи Т.Б.</i> Творчий портрет музиканта-мультиінструменталіста Богдана Прищепи	161
<i>Рокіщук І.І., Белік В.М.</i> Мікшерний пульт як складова частина концертно-турової звукорежисури	165
<i>Столярчук Б.Й.</i> Уляна Кот – майстриня, берегиня традиційної української культури	172
<i>Трофімчук К.А.</i> Культурно-музичне середовище Америки ХХ століття: стилістичні ознаки та особливості розвитку	176
<i>Харитон І.М.</i> Авторство давньоукраїнської церковної монодії.....	184
<i>Хоменюк Т.С.</i> Феномен творчості Майкла Джексона: вокально-виконавський аспект	190
<i>Якимчук С.Н., Піддубник В.Г.</i> Генеза хорової культури Галичини у світлі духовних традицій другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	195
<i>Яковець О.М.</i> Особливості фактури у бандурній музиці Г.Хоткевича	202

РОЗДІЛ ІІІ.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Смаль-Стоцька І.М.</i> Європейський досвід впровадження інклюзивної освіти	210
<i>Гедьфалві Т.І.</i> Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору	216
<i>Кобилянська К.О.</i> Організація самостійної роботи учнів у процесі фортепіанної підготовки.....	222
<i>Кривчук І.П.</i> Нетрадиційний урок як середовище розвитку музичного інтересу молодших школярів	228
<i>Палаженко О.П., Єгоров А.С.</i> Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти	235
<i>Солдатенко А.Л., Радковська Л.М.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учнів-підлітків	241
<i>Томчук О.В., Крижановська Т.І.</i> Розвиток стильової грамотності учнів 8-11 класів на уроках інтегрованого курсу "Мистецтво".....	247
<i>Цаун Р.В.</i> Методика роботи з дитячим фольклорним ансамблем.....	254
<i>Шихова Г.І.</i> Педагогічні особливості застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва	260
Про авторів	268

прав дітей з обмеженими можливостями, пройшла організаційна перебудова освітньої галузі. Вона відбувалася після ратифікації міжнародних декларацій, що засвідчували рівність прав на здобуття освіти всіма громадянами без винятку. Ухвалення відповідних законів, які стали нормативно-правовою основою спільного навчання дітей з обмеженими можливостями з однолітками, призвело до реформування освіти, напрями проведення якого в європейських країнах різняться. Система спеціальних закладів для дітей з обмеженими можливостями здоров'я зазнала суттєвого скорочення та перепрофілювання. У багатьох європейських країнах вони стали осередками навчально-методичних та кадрових ресурсів, що використовуються при інтегрованому та інклюзивному навчанні.

Реформування освіти у нашій державі актуалізують необхідність проведення порівняльно-теоретичного аналізу та залучення передового світового досвіду впровадження інтегрованого та інклюзивного навчання у вітчизняний освітній простір.

Список використаних джерел:

1. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : Монографія / А. А. Колупаєва. – К. : "Самміт-Книга", 2009. – 272 с.
 2. Малофеев Н. Н. Реабілітація средствами образования: социокультурный анализ современных тенденций [Текст] // Н.Н. Малофеев. – М.:ГНОМ, 2001.-168 с.
 3. Кравченко Г. Ю. Інклюзивна освіта [Текст] / Г. Ю. Кравченко, Г. О. Сіліна. – Х.: Вид-во "Ранок", 2014.-145 с.
 4. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки [Текст] / З.М. Шевців. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 248с.
-

УДК 398.8 (478.83).86

Гедьфалві Т.І.

РОЗВИТОК МУЗИЧНОГО СЛУХУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ КАРПАТСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ

Анотація: У статті проаналізовано зміст та структуру поняття "музичний слух", розглянуті окремі підходи щодо його розвитку у молодших школярів на матеріалі західноукраїнського фольклору.

Ключові слова: музичний слух, молодший школяр, західноукраїнський фольклор.

Аннотация: В статье проанализированы содержание и структура понятия "музыкальный слух", рассмотрены отдельные подходы, касающиеся его развития у младших школьников на материале западноукраинского фольклора.

Ключевые слова: музыкальный слух, младший школьник, западноукраинский фольклор.

Annotation: The article analyzes the content and structure of so called "Musical hearing". It discusses some approaches about its development among younger students on the material of Western Ukrainian folklore.

Keywords: Musical hearing, primary school students, Western Ukrainian folklore.

Актуальність. З давніх часів українці вважалися однією найспівочіших націй світу, яка створила унікальну палітру народного пісенного мистецтва, народила самобутню композиторську творчу спадщину. Водночас сьогодення констатує катастрофічне падіння кількості дітей, що співають. Проте музична педагогіка стверджує, що "немузичних" від народження людей немає. Є люди з нерозвинутим музичним слухом, що приводить до вище вказаних наслідків. З огляду на це видається важливим пошук нових важелів, які зможуть активізувати процес розвитку музичних здібностей особистості, зокрема музичний слух, як їх "альфу і омегу". Серед таких засобів українці століттями обирали фольклор, що супроводжував людину протягом життя, навчаючи, виховуючи та розвиваючи її. Сьогодні урбанізований стиль життя, засилля низькопробних творів масової музичної культури зумовили витіснення з орбіти побутового виконавства фольклорної музики, особливо самобутньої регіональної. Окреслені риси ситуації розвитку музичної культури зумовили наше звернення до теми "Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору". Зазначимо, до окресленої проблеми різноаспектно звертались музиканти-педагоги (Е. Давидова, М. Картацева, С. Оськіна, В. Петрушин, Б. Теплов, та ін.), що створили класичні методики розвитку музичного слуху, а також сучасні фольклористи (О.Дей, А.Іваницький, В.Ковальчук, та ін.) – автори фундаментальних досліджень з проблем української музичної творчості. В українській музичній педагогіці є чимало дослідників, що вивчають спектр освітніх можливостей українського фольклору (М.Микитюк, Є.Печерська та ін.). Водночас можливості музично-педагогічного краєзнавства сьогодні, на нашу думку, використовуються не в повній мірі. Даному аспекту бракує системних, цілісних досліджень.

Метою запропонованої статті є узагальнення методичних підходів, що забезпечують ефективність розвитку музичного слуху молодших школярів засобами фольклору Західної України.

Звернімося до визначення поняття "музичний слух" з метою уточнення специфіки його структури, критеріальності його розвитку, зокрема в контексті дітей молодшої шкільної вікової категорії.

Біля 50% інформації людина отримує за допомогою слухового аналізатора. Гострота слуху – важлива складова наших реакцій на зовнішній світ, отже вона впливає на поведінку людини. Зокрема, це головний результат, коректор мовної поведінки та всього голосового апарату. Саме слух надає можливість повноцінно сприймати музику. Тому цьому фактору має бути приділено суттєву увагу під час як співацького розвитку, так цілісного музичного. Як відомо, музичний розвиток особистості – це,

насамперед, розвиток музичних здібностей, які являють собою індивідуально-психологічні властивості особистості і є передумовою успішного виконання музичної діяльності. Провідний дослідник психології музичних здібностей Б.М. Теплов запропонував структуру музичних здібностей, яка сьогодні вважається класичною:

1. Ладо-тональне відчуття, тобто здатність емоційно розрізнати ладові функції звуків мелодії. Цю якість можна назвати емоційним компонентом музичного слуху.

2. Здатність до слухового уявлення, тобто довільне користування слуховими уявленнями, що відображають звуковисотний рух. Це слуховий компонент музичного слуху.

3. Музично-ритмічне відчуття, тобто відчуття емоційної виразності музичного ритму і його точне відтворення [6, с.42-222].

Виділені вченим здібності мають слухову природу і концентруються у музичному слухові. За енциклопедично-довідковими джерелами, музичний слух – здатність до створення і виконання музики на основі сприймання елементів музичної мови (висоти, сили, тривалості, тембру), а також функціональних зв'язків між ними (ладового почуття, почуття ритму та різних видів слуху), аналізу співвідношення звуків, запам'ятовування та відтворення їх [7, с.247]. Інше джерело – музична енциклопедія – містить наступне визначення: "Музичний слух – здібність людини повноцінно сприймати музику, необхідна передумова композиторської та виконавської діяльності. Музичний слух – основа музичного мислення та музично оціночної діяльності" [2, с.102]. Таким чином, якщо Ю. Юцевич виділяє аналітичну зорієнтованість слуху, зокрема у процесі визначення ним змісту та якості музично-мовних елементів, то дослідник Ю.Келдиш акцентує мисленнєвий компонент у музично-слухових проявах.

Психолог В.Петрушин з приводу музичного слуху як професійної характеристики музиканта зазначає: музикальний слух – відчуття, типове діяльності музиканта, що ґрунтується на взаємодії дуже тонких слухових координацій, тактильних, рухових відчуттів, а також на відчуттях простору і часу. Головними ж для музиканта, безсумнівно, є слухові відчуття, які мають багато різновидів [4, с.132].

Дослідниця проблем методики розвитку музичного слуху Е. Давидова стверджує, що " музичний слух – явище, яке складається із взаємо пов'язаних компонентів: звуковисотного слуху, ладового та метро-ритмічного і гармонічного слуху", що відповідає вище наведеній класифікації музичних здібностей Б.Теплова [1, с.21].

Таким чином, музичний слух – системне явище, яке поєднує сенсорні реакції, інтелектуальну та інтонаційну діяльність і передбачає наступні складові: звуковисотну, ладову (поєднуються у мелодичному різновиді слуху), метро-ритмічну, гармонічну, темброву, динамічну. Вказані компоненти музичного слуху є водночас критеріями, показниками його розвитку, тому вважаємо необхідним коротко охарактеризувати їх.

Звуковисотний слух – здатність розрізняти, уявляти, відтворювати висоту музичних звуків. Ладове відчуття, за Б.Тепловим, є емоційне переживання певних відносин між звуками [6, с.129], тобто це здатність сприймати, визначати, відтворювати функційні зв'язки музичних звуків. Поєднання відчуття музичної звуковисотності у взаємозв'язках музичних елементів утворює мелодичний слух. За визначенням В. Петрушина, він являє собою єдність відчуттів висоти звуку та його ладових функцій. Емоційний компонент мелодичного слуху бере свій початок в ладовому слухові, як відчуття стійкості і нестійкості окремих звуків мелодії [4, с.137].

"Відчуття метро-ритму, або ритмічний слух, – найпростіший, первинний прояв музичності, що полягає у відчутті рівномірності, підпорядкованої розміру і художнім завданням; ... усвідомлення і відтворення різних тривалостей" [1,с.22]. Це здатність розрізняти музичні тривалості у їх послідовності, тобто час звучання музичних звуків, їх силу та слабкість, отже, сприймати ритм та метр, а також зміни швидкості музичного звучання, тобто темп. Метро-ритмічний слух викликає здатність реагувати на музику рухом, тобто емоційно відчувати та відтворювати ритмічну природу музики.

Гармонічний слух – здатність сприймати й аналізувати багатоголосну музику, якість і характер співзвуч, їх консонантність і дисонантність [7, с.247].

Тембровий слух пов'язаний з можливостями особистості щодо розрізнення тембру, тобто барви голосів, музичних інструментів тощо [7, с.247]. З тембровим поєднують динамічний слух. Адже сила звучання та її динаміка прямо пов'язані з тембром. Барвистість виконання досягається за рахунок уміння користуватись тембровими можливостями [4, с.140].

Розвиток музичного слуху – це розвиток слухацько-співацьких рефлексів. Е. Давидова вважає: виховання відчуття ладу і ладових зв'язків звуків, розучування і закріплення слухових уявлень елементів музичної мови, вироблення правильних співацьких навичок, уміння оперувати слуховими уявленнями і знаннями для втілення їх в співі, уміння слухати і оцінювати якість співу – основні вектори виховання музичного слуху [1,с.61-62].

У роботі над звуковисотним слухом педагоги-практики пропонують гру на будь-якому інструменті, інтонування голосом окремих звуків, підбір за слухом і транспонування мелодій відомих пісень і розучуваних творів, сольфеджування розучуваних творів, програвання мелодії окремо без супроводу, програвання мелодії на інструменті з супроводом зі спрощеною фактурою та ін. [4, с.135].

Українські музиканти педагоги О.Гумінська, О. Ростовський, Е.Печерська пропонують розвивати метро-ритмічний слух у руховій діяльності: ритмічні вправи без і з музикою; ритмічні рухи, стуки, плескання, так звані звукопластичні дії, створюючи для цієї цілі шумові

оркестри, ансамблі, соло. Також корисною є ритмізація, сольмізація – читання нот в ритмі, без співу. Бажано під час вивчення різних специфічних інтонацій та ритмів спиратись на емоційну виразність кожної характерної інтонаційної чи ритмічної фігури, а не підходити до їх визначення лише логічно..." [1, с.70].

Розвиваючи гармонічний слух, бажано дотримуватись методу контрасту: унісон – співзвуччя, консонанс, дисонанс. Хороший результат демонструє створення різноманітних типів супроводу до мелодії: шумових, текстових, мелодичних (педаль, остинато, паралелізм тощо).

У методиці розвитку музичного слуху молодших школярів найбільш популярним є метод гри. Зокрема, педагог С. Пермяков розробив систему музичних ігор, спрямованих на розвиток музичного слуху. Зокрема, це – "Луна", "Вгадай мелодію", "Хованки", "Ліхтарі", "Імпровізація" та інші [3].

Отже, сприяючи розвитку основних складових музичного слуху, ми передбачаємо його цілісний розвиток, який вимагає систематичності, комплексності, поступовості та інших дидактичних принципів. Сучасні музиканти педагоги, переймаючись проблемою активізації музичного слуху, розробили різноманітні доволі ефективні методичні підходи, зокрема доцільні в роботі з молодшими школярами.

Розвиток музичного слуху повинен розпочинатись якомога раніше, оскільки згааний час в дитячі роки "відгукується" у старшому віці відсутністю слухо-інтонаційної координації, на яку так часто скаржаться сучасні вчителі музичного мистецтва. Особливо важливо розвивати музичний слух в молодшому шкільному віці (6 (7) – 11 років), оскільки молодші школярі володіють цілою низкою цінних вікових особливостей. Основним видом діяльності в цей період стає навчальна, водночас зберігається і ігрова, оскільки гра набуває пізнавального і навчального сенсу.

Педагог О.Я. Савченко стверджує, що діти цього віку, як правило, слухняні, з готовністю виконують вимоги дорослих. У них яскраво виявляється наслідувальність – важливе джерело успіхів у початковому навчанні. Особливістю розумової діяльності є те, що вони часто обмежуються сприйняттям зовнішніх ознак, понять, явищ [5, с.72-75]. Цю особливість повинен творчо використовувати досвідчений педагог, пропонуючи дітям цікаві, характерні музичні твори. Пам'ятаючи про конкретність мислення молодшого школяра, адже його абстрактний вид лише розвивається, вчитель має сприяти створенню яскравих, "візуальних" вербальних, зорових, пластичних образів, що супроводжують музичне сприймання, активізують уяву та фантазію, роблять музичні твори близькими дітям, зрозумілими, цікавими.

Учням початкових класів показова надзвичайна емоційність, вони дуже чутливі, болісно і глибоко реагують. Тому музична діяльність має супроводжуватись позитивним емоційним фоном. Ще варто пам'ятати, що молодші школярі залюбки займаються різноманітною мистецькою діяльністю, не віддаючи перевагу одній.

Усе вище сказане доводить: розвиток музичного слуху учнів початкової школи повинен відбуватись на основі цікавої, доступної дитячому сприйняттю музики. У супроводі казки, пригоди, гри, що сприяють задоволенню потреби дитини у позитивних емоціях, музичну діяльність варто комплексно поєднувати з іншими видами художньої активності.

Яскравість музичної образності — така важлива на музичних заняттях в початкових класах — досягається шляхом вдумливого, доцільного підбору дидактичного репертуару. Уважаємо, що цікавим, доступним, педагогічно корисним є саме регіональний музичний фольклор. Наша точка зору базується на припущенні, що він є рідним, зрозумілим дітям, тому легко опановуваним. Адже сама природа музичного фольклору передбачає єдність сприймання, виконання, творчості, що занурює дитину в саме життя народної пісні. На підтвердження наведемо широко відомий вислів угорського педагога З. Кодая: "Народна музика у простій та доступній формі здатна передати дитині високі цінності мистецтва і національної культури".

Нижче наведена західноукраїнська народна пісня "Паде дощ" сприяє розвитку мелодичного та ладового слуху, оскільки сильні долі мелодії містять стійкі ступені мінорного ладу (I – III – V). Крім того має місце рух від I до V ступенів. Корисним є "інтонування" (вокальне, графічне, мануальне) ритмо-інтонацій з 1-го та 2-го тактів, оскільки вони дають можливість відчувати, порівняти стани стійкості (III-I) та нестійкості (V-II).

"Паде дощ"

(українська народна пісня)

Музична партитура української народної пісні "Паде дощ".

1 Па - де дощ, па-де дощ, ни-зень-ко ся спу-шать. Кот - рий кот - ру лю-бить -

7 до-до-му не пу-шать. Та-ко-го я хло-пця ма-ю як ру-жа - ле-лі-я. Ми - ло-го

14 лю - би - ти - ве - ли - ка па - сі - я!

Щодо можливостей розвитку метро-ритмічного слуху на основі даної мелодії, то вона містить прості ритмічні малюнки: періодичність, дроблення та сумування. Саме ці ритмічні фігури можуть стати основою супроводу — текстового (на основі ритмізування), інструментального (на основі музику-

вання на елементарних музичних інструментах), шумового (на основі звукопластики).

Подальше збагачення форм супровод: бурдон (на I ступені), остинато (на III та I ступенях), імпровізація самостійної мелодичної лінії на визначених ступенях сприятимуть розвитку основ гармонійного слуху.

Західноукраїнський фольклор – надзвичайно багатий та різноманітний щодо мелодики та ритму. Це робить його привабливим з точки зору залучення до музичного розвитку дитини. Спів, сприймання, елементарне музикування, рухи, ритмічне декламування текстів, імпровізування – це далеко не повний перелік форм роботи, які сприяють розвитку музичного слуху учнів початкових класів.

Література:

1. Давыдова Е.В. Методика преподавания сольфеджио: Учеб. пособие / Елена Василевна Давыдова. –М.: Музыка, 1986. – 160 с.

2. Келдыш Ю.В. Музыкальная энциклопедия. Симон – Хейлер 5/ Ю.В. Келдыш.- Москва: "Советская энциклопедия", 1981.- 1056 с., с. 102.

3. Пермяков О.А. Дидактичні ігри на уроках музики: науково-методичний посібник / О.А. Пермяков.- Київ: КНТ, 2014. – с.271

4. Петрушин В.И. Музыкальная психология: Учеб. пособие для студентов и преподавателей./ Валентин Иванович Петрушин – М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1997. – с. 384

5. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів./ Олександра Яківна Савченко – К.: Генеза, 2002. – с.368.

6. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей // Избр. труды: В 2-х т. Т. 1 / Б.М. Теплов. – М.: Педагогика, 1985. – с. 42-222.

7. Юцевич Ю.Є. Музика. Словник-довідник / Ю.Є.Юцевич. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – с.352.

УДК 377.1:786.2

Кобилянська К.О.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ФОРТЕПІАННОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. У статті проаналізовано різні підходи щодо виховання самостійності учнів в процесі навчання гри на фортепіано. Розкриваються особливості організації самостійної роботи піаніста-початківця в класі та вдома. Визначається важлива роль вчителя у формування і розвитку в учнів навичок самостійної роботи.

Ключові слова: самостійність, самостійна робота, фортепіано, домашнє завдання, заохочення.

Аннотация. В статье проанализированы различные подходы к воспитанию самостоятельности учащихся в процессе обучения игре на фортепиано.

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 6

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 02.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 100 пр. Зам. 28.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».